

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
I. Ród Starzeńskich	23
1. Legendarne początki Starzeńskich herbu Lis	23
2. Najdawniejsi przodkowie rodu Starzeńskich	28
3. Starzeńscy czy Starzyńscy?	32
4. Nadanie tytułu hrabiowskiego	33
5. Wywód szlachectwa – heroldia XIX wieku	35
6. Rozłam na linie Starzeńskich w Dąbrówce i Strabli	36
7. Najważniejsi Starzeńscy z linii starościńskiej na Podlasiu	37
7.1. Maciej Maurycy Starzeński (1717–1787)	37
7.2. Michał Hieronim Starzeński (1757–1823)	41
7.3. Kazimierz Władysław Starzeński (1816–1899)	46
7.4. Maciej Ignacy (1791–1845)	48
7.5. Wiktor Waclaw Starzeński (1826–1882)	50
II. Dobra Ruda do roku 1893	65
1. Informacje ogólne	65
1.1. Położenie geograficzne dóbr Ruda	65
1.2. Warunki naturalne	66
2. Etymologia nazw miejscowości składających się na dobra Ruda ...	67
3. Przynależność administracyjna	70
3.1. Gmina Ruda	71
3.2. Gmina Glinianka	71
4. Przynależność parafialna	72
5. Historia wsi składających się na dobra Ruda	74
6. Właściciele Rudy przed Starzeńskimi	81
6.1. Chełchowscy, połowa XVII wieku	82
6.2. Borzęcy	85
6.3. Dembowski herbu Jelita	87
6.4. Maks Zalberg	99
7. Zabudowa Rudy	100
7.1. Zespół pałacowo-parkowy	100

7.2. Inne budynki gospodarcze w dobrach Ruda	105
7.3. Szkoła	108
8. Ludność w dobrach Ruda	109
8.1. Rodziny zamieszkujące dobra Ruda	109
8.2. Struktura zatrudnienia	109
III. Hrabia Marian Starzeński i jego rodzina w dobrach Ruda	113
1. Marian Starzeński – młodość	113
1.1. Dzieciństwo	113
1.2. Wygląd zewnętrzny	116
1.3. Wykształcenie	116
2. Clayton i Ryga	118
3. Ślub	120
3.1. Aleksandra z Lasockich Starzeńska (1868–1951)	122
4. Nabycie dóbr Ruda przez Starzeńskiego	127
5. Działalność Mariana Starzeńskiego w Rudzie na początku wieku ...	128
5.1. Szkoła	129
5.2. Kościół w Dębem Wielkim	132
5.3. OSP	136
5.4. Przebudowa dworu i parku	137
5.5. Nabycie Choszczówki – rok 1914	139
6. Życie zawodowe Mariana Starzeńskiego – działalność w Warszawie	139
6.1. Wydział Rybacki CTR	140
6.2. Związek Organizacji Rybackich	144
6.3. Best, Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Stawów w Warszawie, Spółka z o.o.	144
6.4. Związek Producentów Ryb S.A.	146
7. I wojna światowa i rok 1920	147
7.1. I wojna światowa	147
7.2. Kradzież ryb w 1916 roku	150
7.3. Działania zbrojne w rejonie dóbr Ruda w roku 1920 i udział mieszkańców w walkach	152
8. Działalność Starzeńskiego w Rudzie w dwudziestoleciu międzywojennym	155
8.1. OTR w Mińsku Mazowieckim	155
8.2. Budowa stawów i melioracja Mieni	157
8.3. Związek Selekcyjny Hodowli Karpia Polskiego	162
8.4. Reforma rolna w Rudzie	164

Spis treści

8.5. Zadłużenie dóbr	166
8.6. Życie rodzinne	167
9. Okres II wojny światowej	168
9.1. II wojna światowa	168
9.2. Śmierć Mariana	172
9.3. Kwestia żydowska	173
10. Reforma 1944 roku	174
11. Potomkowie i ich losy	177
11.1. Wiktor Marian Kazimierz (1891–1955)	177
11.2. Gabriela Natalia Maria (1894–1984)	181
11.3. Natalia Maria (1897–1989)	188
Zakończenie	193
Bibliografia	199
1. Źródła	199
1. Archiwalia	199
2. Źródła drukowane	201
3. Pamiętniki i wspomnienia	202
2. Literatura	203
1. Encyklopedie, informatory, słowniki, atlasy, herbarze	203
2. Opracowania i artykuły	204
3. Prasa	212
4. Strony internetowe	212
5. Inne	214
Indeks geograficzny	215
Indeks osobowy	223